

Cultivar Release

ریژا، رقم جدید گندم نان برای کاشت در شرایط دیم و آبیاری تکمیلی در مناطق معتدل سرد ایران

Rijaw, A New Bread Wheat Cultivar for Rainfed and Supplemental Irrigation in Moderate Cold Regions of Iran

پدیدآورندگان: رضا حق‌پرست، رحمان رجبی، مظفر روستایی، مصطفی آقایی سربرزه، ملک‌مسعود احمدی، مهدی پورسیاه‌بیدی، مقصود حسنیورحسینی، داود صادق‌زاده‌اهری، جعفر جعفرزاده، اسماعیل زادحسن، گودرز نجفیان، بهزاد صادق‌زاده، ابراهیم روحی، کاظم سلیمانی، غلامرضا عابدی‌اصل، نوذر بهرامی، امیر دریایی، عبدالوهاب عبدالهی، سرحد بهرامی، غلامرضا خلیل‌زاده، سیروس محفوظی، علی حسامی، الیاس نیستانی و تقی بابایی

تاریخ دریافت: ۱۳۹۱/۴/۲۹ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۱/۸/۲۸

۸۴-۱۳۸۳ وارد آزمایش مقایسه عملکرد (BWYT-A) در ایستگاه‌های مراغه و سرارود شد و به دلیل دارا بودن ویژگی‌های مناسب زراعی و برتری عملکرد نسبت به ارقام شاهد سرداری و آذر ۲ انتخاب و وارد آزمایش‌های پیشرفته مقایسه عملکرد و یکنواخت سراسری در ایستگاه‌های تحقیقاتی سرارود کرمانشاه، ایلام و شیروان (خراسان شمالی) شد. این لاین با عملکرد ۳۶۱۷ کیلوگرم در هکتار به ترتیب ۱۶ و ۱۴ درصد نسبت به دو رقم شاهد سرداری و آذر-۲ برتری داشت. تعداد روز تا ظهور سنبله و رسیدن در لاین جدید ۱۰ تا ۱۲ روز کمتر از ارقام سرداری و آذر-۲ بود و به همین علت در سال‌های زراعی ۸۸-۱۳۸۷ تا ۹۰-۱۳۸۹ که

لایه
PATO/CAL/3/7C//Bb/CNO/5/CAL//CNO/
در Sn64/4/CNO//Bad/DAR/3/KL/6/Sabalan
قالب خزانه بین‌المللی نسل‌های در حال تفکیک گندم‌های زمستانه و بینابین (ایکاردا، ترکیه و سیمیت) در سال ۱۳۷۸ به موسسه تحقیقات کشاورزی دیم (مراغه) دریافت و در سال زراعی ۷۹-۱۳۷۸ در خزانه بین‌المللی نسل‌های در حال تفکیک گندم‌های زمستانه و بینابین (IWWP) در نسل F3 در ایستگاه مراغه ارزیابی و گزینش شد. این لاین به علت دارا بودن ویژگی‌های مناسب زراعی تا رسیدن به خلوص ژنتیکی (نسل F6) در ایستگاه مراغه مورد گزینش قرار گرفت و در سال زراعی

۲۷ درصد بیشتر بود. به طور کلی متوسط عملکرد این لاین در آزمایش‌های اجرا شده در تمام ایستگاه‌های تحقیقاتی و مزارع کشاورزان نسبت به ارقام شاهد سرداری و آذر-۲ به ترتیب ۴۸۶ و ۴۱۴ کیلوگرم در هکتار بیشتر بود. در اپیدمی زنگ زرد در سال زراعی ۸۹-۱۳۸۸، واکنش این لاین 10R ارزیابی شد. در صورتی که واکنش ارقام آذر۲ و سرداری به ترتیب 20MS و 100S بود. نتایج تجزیه کیفی دانه نشان داد که میزان پروتئین دانه لاین جدید ۱۲/۵ درصد است و از نظر شاخص‌های مهم کیفیت نان مانند حجم نان، سختی دانه، درصد جذب آب و شاخص گلوتن نیز این لاین در زمره ارقام با خاصیت نانوائی خوب ارزیابی شد. این لاین دارای تیپ رشد بینابین و نیمه مقاوم به سرمای زمستانه و سرمای دیررس بهاره در مناطق معتدل سرد است. سنبله این لاین ریشک‌دار و رنگ دانه آن کهربایی با مقطع شیشه‌ای و متوسط وزن هزار دانه آن حدود ۳۵ گرم است. وزن هکتولتر آن نسبت به رقم سرداری ۱۴ درصد بیشتر است. این لاین مقاوم به ورس و ریزش دانه نیز هست. در مجموع بر اساس نتایج عملکرد دانه، معیارهای پایداری و ویژگی‌های مناسب زراعی و کیفی لاین جدید برای معرفی و کشت در شرایط دیم و آبیاری تکمیلی در دیمزارهای مناطق معتدل سرد کشور انتخاب شد. گزارش معرفی این لاین در سال ۱۳۸۹ تهیه و پس از تایید در مؤسسه تحقیقات کشاورزی دیم، نام ریژاو توسط کمیته ملی

مزارع گندم سرداری و آذر ۲ در استان کرمانشاه با تنش خشکی و گرمای آخر فصل و در نتیجه بادزدگی (چروکیدگی دانه) مواجه شده بودند، لاین جدید به دلیل زودرسی و فرار از این تنش‌ها عملکرد بیشتر و دانه‌های سالمی داشت. نتایج بررسی سازگاری و پایداری عملکرد دانه نشان داد که میانگین عملکرد دانه این لاین در سال اول اجرای آزمایش (سال زراعی ۸۶-۱۳۸۵) در شرایط دیم ایستگاه سرارود ۴۴۳۷ کیلوگرم در هکتار بود که به ترتیب ۲۸ و ۲۹ درصد نسبت به ارقام شاهد برتری داشت. در سال دوم اجرای آزمایش (سال زراعی ۸۷-۱۳۸۶) که مصادف با وقوع تنش خشکی شدید و خشکسالی بود (۱۶۹/۲ میلی‌متر بارندگی با توزیع نامناسب در مقایسه با ۴۷۸ میلی‌متر میانگین بارش دراز مدت) این لاین با عملکرد ۱۳۲۲ کیلوگرم در هکتار نسبت به ارقام شاهد سرداری و آذر-۲ به ترتیب ۲۳ و ۱۱ درصد برتری نشان داد. در سال سوم اجرای آزمایش متوسط عملکرد این لاین، نسبت به ارقام سرداری و آذر-۲ به ترتیب ۱۸ و ۱۷ درصد برتر بود. در کل آزمایش‌های اجرا شده در ایستگاه سرارود و در شرایط دیم میانگین عملکرد دانه این لاین نسبت به ارقام سرداری و آذر۲ به ترتیب ۱۷ و ۱۵ درصد برتر بود. در آزمایش سازگاری و پایداری عملکرد دانه در ایستگاه سرارود در دو شرایط دیم و آبیاری تکمیلی، میانگین عملکرد دانه لاین جدید نسبت به ارقام شاهد به ترتیب ۲۴ و

معرفی رقم سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی برای آن انتخاب و طی نامه شماره ۴۲۱۰۶/۲۰۰ مورخ ۹۰/۷/۱۸ به مؤسسه تحقیقات کشاورزی دیم ابلاغ شد.

آدرس: معاونت مؤسسه تحقیقات کشاورزی دیم، صندوق پستی ۱۱۶۴-۶۷۱۴۵، سرارود، کرمانشاه.

